

Varices

Spataderen

In deze folder komen de meest gebruikte behandelingsmogelijkheden van spataderen (varices) aan de orde. Allereerst wordt uitgelegd wat spataderen zijn en hoe ze ontstaan.

Wat zijn spataderen en hoe ontstaan ze?

Spataderen of 'varices' zijn uitgezette, gekronkelde aderen. Er zijn twee soorten bloedvaten; slagaderen en aderen. Slagaderen zijn bloedvaten die het bloed van het hart naar de weefsels vervoeren. Aderen zijn bloedvaten die het bloed terug naar het hart voeren. Spataderproblemen ontstaan voornamelijk in de benen. Hier moet het bloed tegen de zwaartekracht in vanuit de tenen terugstromen naar het hart. Om te voorkomen dat het bloed naar beneden zakt, zijn er kleppen in aderen die sluiten bij terugstroom. Als één of meerdere klepjes in de ader niet goed sluiten, zakt het bloed door naar beneden. Door toenemende druk gaat de ader uitzetten, wordt wijder en langer en gaat kronkelig verlopen. Men noemt zo'n ader dan een spatader.

Wie krijgt spataderen?

Eigenlijk kan iedereen spataderen krijgen, maar er zijn mensen die 'vatbaarder' voor spataderen kunnen zijn:

- Mensen, bij wie spataderen in de familie voorkomen.
- Zwangere vrouwen hebben een verhoogde kans op het ontstaan van spataderen.
- Mensen, die veel en langdurig moeten (stil) staan of zitten tijdens hun werk of bezigheden.
- Mensen, die in het verleden een trombosebeen hebben gehad.

Klachten

Aanvankelijk of in een vroeg stadium zullen er geen klachten bestaan. Wel ervaren veel mensen de aanwezigheid van spataderen als storend of lelijk.

Sommige mensen met spataderen kunnen vermoeidheidsklachten, jeuk, pijn of een onrustig gevoel in het onderbeen ontwikkelen, wat gepaard kan gaan met krampen. Soms kan er ook zwelling (oedeem), huiduitslag (eczeem) of een (bruine) verkleuring van de huid ontstaan. Ook kan er zich een aderontsteking of een spataderbloeding voordoen. In het ergste geval kan een 'open been' of 'ulcus cruris' ontstaan, dit is een huidzweer die niet wil genezen.

Onderzoek

Afhankelijk van de bevindingen van de arts kan nader onderzoek wenselijk zijn. Meestal zal dat bestaan uit een uitwendig onderzoek met behulp van geluidsgolven, een zogenaamd Duplex onderzoek. Dit onderzoek wordt poliklinisch uitgevoerd en is onschadelijk en geheel pijnloos. Aan de hand van het Duplex onderzoek krijgt de arts een indruk van de doorgankelijkheid en kaliber van de bloedvaten, de stroomrichting van het bloed en de functie van de kleppen.

Kosten

Afhankelijk van de vastgestelde symptomen en de bevindingen bij het duplexonderzoek bepaalt de zorgverzekeraar naargelang uw polisdekking of de voorgestelde behandeling wordt vergoed. Uw arts kan u hierover meer informatie geven. U kunt vervolgens ervoor kiezen om géén behandeling te ondergaan. Houdt er dan rekening mee dat het consult en het duplexonderzoek mogelijk ten laste komen van uw eigen risico. U kunt ook ervoor kiezen om u toch te laten behandelen en de kosten zelf te betalen. Uw arts kan u dan informeren over welke behandeling, zodat u bij de afdeling Financiën en Controle van het ziekenhuis kunt informeren naar de gangbare ziekenhuistarieven.

Behandelingsmogelijkheden

Spataderen kunnen door dermatologen en door chirurgen behandeld worden. In het Laurentius Ziekenhuis werken deze specialisten samen en wordt voor elke patiënt gezocht naar de meest doeltreffende behandeling. De behandeling is afhankelijk van de symptomen en uitgebreidheid van de spataderen en de eventuele bevindingen bij het Duplex onderzoek over de oorzaak van spataderen.

Er zijn een aantal manieren om spataderklachten te behandelen:

1. Het dragen van steunkousen.
2. Het 'wegspuiten' van spataderen.
3. De radiofrequentie ablatie of laser behandeling ('warmtebehandeling')
4. Een operatieve behandeling:
 - a. Flebectomie methode volgens Müller;
 - b. Korte strip van de stamader.
5. Combinatie van een operatieve behandeling, 'wegspuiten' en warmtebehandeling.

Ad. 1 Steunkousen

Wanneer operatieve behandeling niet meer mogelijk is of aangewezen is, worden steunkousen of zogenaamde Therapeutische Elastische Kousen geadviseerd. Dit zijn kousen die het been samendrukken om de terugstroom van het bloed te bevorderen en het wijder worden van de aderen verhinderen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als men trombose heeft gehad of wanneer er bezwaren zijn tegen een operatie, kunnen steunkousen uitkomst bieden.

Ad. 2 'Wegspuiten'

Spataderen kunnen goed weggespoten worden. Dit heet sclerocompressietherapie. Door middel van injecties wordt er een vloeistof of schuim (foam) in de spatader gespoten. In een aantal gevallen gebeurt dit onder Duplex-geleide. Dit veroorzaakt een irritatie van de aderwand waardoor de wand gaat verkleven. Na verloop van tijd verandert de spatader in een litteken en is dan nauwelijks meer te zien. De spatader is dus weggespoten. Dit is een poliklinische behandeling. Na de behandeling krijgt u tijdelijk steunkousen.

Ad. 3 De radio-frequentie ablatie of laser behandeling ('warmtebehandeling')

Bij de methode wordt via een klein sneetje in het been in de knie of in de kuit een katheter in de spatader gebracht onder Duplex-geleide. Deze katheter wordt opgeschoven tot aan de lies of de knieholte. Daarna wordt het gebied rond de te behandelen spatader ingespoten met verdovingsvloeistof die tevens als koeling werkt. Vervolgens wordt door middel van ultra-tonen of hoogfrequente radiogolven warmte opgewekt rondom de katheter en dus ook in de spatader. Door de katheter langzaam terug te trekken wordt de spatader over het gehele traject dichtgeschroeid. Na de behandeling krijgt de patiënt een kous die slechts 7 dagen gedragen hoeft te worden. De behandeling is volledig poliklinisch en neemt ongeveer 30 minuten in beslag per been.

Ad. 4 Operatieve behandeling

Flebectomie methode volgens Müller

Bij kleine spatadertrajecten kan de dermatoloog of chirurg de spataderen verwijderen via kleine sneetjes. Deze behandeling heet ambulante flebectomie (volgens Müller) en vindt poliklinisch plaats onder plaatselijke verdoving. De behandeling laat nauwelijks littekens achter omdat de sneetjes niet gehecht hoeven te worden.

Korte strip van de stamader

Wanneer de kleppen in de stamader van de lies en/of knieholte slecht sluiten, kan een operatie nodig zijn om de hele ader te verwijderen. Dit heet een korte strip. In dit geval vindt een operatie plaats waarbij de chirurg een sneetje in de lies of knieholte maakt en de spataderen ter plaatse afbindt (crossectomie). Vervolgens wordt een snede aan de knie of bij de enkel gemaakt en wordt de ader met behulp van een speciaal instrument (de 'stripper') de spatader uit het been verwijderd. In het gebied waar de spatader heeft gezeten ontstaat vaak een bloeduitstoting, die in de loop van een aantal weken vanzelf wegtrekt. Afhankelijk van de uitgebreidheid van de operatieve behandeling geschiedt de operatie in dagbehandeling of in een kortdurende opname (één overnachting). De operatie wordt meestal verricht onder algemene verdoving of via een ruggenprik.

Ad 5. Combinatie van een operatieve behandeling, 'wegspuiten' en warmtebehandeling

In veel gevallen bestaat de behandeling uit een combinatie van bovengenoemde behandelingsmogelijkheden.

Complicaties

'Wegspuiten'

Bij deze behandeling zijn de risico's gering. De ingespoten vloeistof geeft ter plaatse in de ader een soort ontstekingsreactie wat spontaan geneest, maar heeft verder weinig bijwerkingen voor de rest van het lichaam. De gebruikte stoffen geven uitermate zelden een allergische reactie.

Er kan soms een bruine verkleuring van de huid optreden. Deze verkleuring trekt vrijwel altijd weg. Patiënten die last hebben van migraine kunnen door de behandeling hoofdpijn klachten krijgen. Verder kan de menstruatie uitgesteld worden.

De radiofrequentie ablatie of laser behandeling

Pijn tijdens en na de behandeling komt nauwelijks voor. Bloeduitstortingen, een geringe zwelling en wat lichte pijnklachten kunnen tijdelijk na de ingreep optreden.

Operatieve behandeling

Geen enkele operatie is vrij van de kans op complicaties. Zo zijn er bij de operatieve behandeling van spataderen de normale risico's op complicaties van een operatie: wondinfectie, nabloeding en trombose. Het risico op wondinfectie is niet groot.

Echte nabloedingen komen weinig voor. Wel treedt vaak een bloeduitstorting op. Een bloeduitstorting kan hinderlijk zijn, maar is meestal niet ernstig en trekt meestal in de loop van twee weken vanzelf weer weg. Wanneer een spatader wordt gestript, kan dat een enkele keer gepaard gaan met een letsel van een zenuw die pal naast het bloedvat loopt. Dit kan dan een wat doof gevoel aan de binnenzijde van het onderbeen of voet tot gevolg hebben. In de meeste gevallen geneest dit spontaan en verdwijnt dit doof gevoel, soms is dit blijvend. Bij de korte strip operaties komt dit zelden voor.

Nazorg en adviezen

Na het 'wegspuiten' van spataderen en na een operatieve behandeling krijgt u een drukverband of een elastische steunkous om het been aangelegd. Dit moet ervoor zorgen dat de vorming van bloeduitstortingen beperkt blijft en dat de oppervlakkige aderen worden dichtgedrukt. Meestal wordt geadviseerd een dergelijk verband twee à drie dagen doorlopend te dragen (dag en nacht). Nadien hoeft u de elastische kous alleen overdag te dragen. 's Ochtends kunt u de kous aandoen vóór u het bed uit komt. 's Avonds kunt u vóór het naar bed gaan de kous weer uit doen. Meestal kunt u na 2 dagen wel weer even zonder kousen onder de douche. Na het douchen moet u dan zo snel mogelijk weer gaan liggen en kunt u na enkele minuten de kousen aan doen om zwelling te voorkomen.

Hoe lang de kousen gedragen moeten worden is afhankelijk van de uitgebreidheid van de behandeling. In het algemeen geldt een week. U wordt hierover geïnformeerd tijdens de behandeling.

Bij de warmte katheter behandeling moet u gedurende 7 dagen de kous dragen. Na de behandeling kunnen dagelijkse activiteiten onmiddellijk weer hervat worden.

Beweging is goed voor de bloedsomloop. Lang zitten of staan wordt afgeraden. Wanneer u zit of langdurig moet staan is het verstandig om de benen hoog te leggen en steunkousen te dragen.

Gedurende de eerste week wordt geadviseerd geen sport of grote sportinspanningen te verrichten, niet te zwaar te tillen en geen hete baden / sauna te nemen.

Bij een operatieve behandeling worden zelf oplossende hechtingen gebruikt en/of wondstripjes.

Spataderpoli

In het Laurentius Ziekenhuis kunt u voor behandeling van uw spataderen terecht bij de poli chirurgie of de poli dermatologie.

U kunt een afspraak maken via:

Poli chirurgie (0475) 38 27 32

Poli dermatologie (0475) 38 20 20

Bij de spataderpoli op de polikliniek chirurgie krijgt u een duplexonderzoek en aansluitend een afspraak bij de chirurg. Deze bespreekt met u alle uitslagen en zal een behandelvoorstel doen. De eventuele afspraken voor behandeling worden dezelfde dag ingepland.

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze dan gerust aan uw behandelend arts of verpleegkundige.

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
(hoofdingang bereikbaar via de Oranjelaan)
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius Ziekenhuis
34277600 - Chirurgie - september 2023